

خود را به عنوان یک صنعت دستی پر رونق تا به امروز حفظ کند. با استفاده از چوب نیز به همین گونه که از دل احتیاج برآمد و از ادامه آن، هنر های مختلفی مانند معرق، منبت و پدیدار گشت که خود قابل تفکر است.

در قرن پنجم هجری قمری در سیرجان از چوب درخت خاصی، عصایی ساخته میشد که بواسطه کیفیت بالا و زیباییش به سرعت شهره و زبانزد گردید و تاجایی رسید که مقدسی در کتاب خود از این نوع عصا یاد کرده است.

با توجه به گستردگی انواع مختلف این هنرها و وجودیت آنها در این دیار نیز، باید بیان داشت که سیرجان نیز مانند تمام ابر شهرهای دیگر تاریخی، دارای صنعت و هنر های مختلفی بوده که برای معرفی و زنده نگهداشتن آنها باید تلاش ویژه ای کرد.

در هر صورت با توجه به این تعریف میتوان گفت هر چیزی که به دست بشر از ابتدا تا به امروز ساخته شده که هم انسان را از نابودی نجات دهد و هم کمک به پیشرفتش کند، نوعی صنایع دستی محسوب میشود که هر کدامشان در اعصار خودشان قابل تقدیر و تفکر است، از آن زمان که عصر سنگ نامیده شد مشخص میشود که بشر بیشتر از سنگ ها برای این منظور استفاده میکرد و آن زمان که سفال را کشف کرد و بعد آن عصر آهن و مفرغ و... و امروز که عصر تکنولوژی است و باید بدانیم که این نام گذاری ها صرفاً بخاطر کشف بشر به این دانش ها برای ساختن ابزارها و صنایع دستی لازم برای بقا و پیشرفت بوده است و ما باید هرکدامشان را در جایگاه خودشان تعریف و زنده نگهداریم.

*دانشجوی دکتری زبان های باستانی

در توضیح خود آنها اینگونه تعریف می شود: مشترک بافتن یک گلیم یا اصطلاحاً چند نفر یک گلیم را ببافند شیریکی پیچ گویند ولی تعریف درست و فنی تر آن تاباندن خاصه رنگی به دور نخ (چه) است ویژگی بارز شیریکی و پیچ بر خلاف سایر گلیمهای که در ایران بافته می شود. این است که پود در سایر گلیم ها باعث شکل گیری محصول می شود در این گلیم پود نقشی در بافت ندارد و تارها را به یکدیگر متصل و باعث استحکام تارها با خاصه یا همان چه می شود و این می شود که پود در این چه و خاصه گیر کرده و قابل رویت نیست، و این ویژگی بارز آن است ویژگی دوم و برجسته این گلیم این است که همانند قالی با گره بافته می شود و اصطلاحاً دو گره بافته و بر خلاف سایر گلیم ها که با یک گره بافته می شوند خود را کاملاً از رقیبان خود جدا کرده است.

در نگاه اول معمولاً گلیم های شیرکی پیچ دارای نقوشی پُر و ریز هستند. گلیم های شیرکی پیچ دارای جزئیات زیادی هستند و بیشتر شان از طرح های تلفیقی برای جزئیات استفاده می کنند. بافت گلیم سوزنی ریز و یکنواخت است و در پشت آن می توان گره ها را مشاهده کرد. گلیم شیرکی پیچ برخلاف دیگر گلیم ها پودنما نیست و در پشت آن می توان تمام پود ها را دید.

هنگامی که گلیم را در دست می گیرید وزن آن برخلاف جاجیم یا دیگر گلیم ها، تقریباً مانند قالی زیاد است. این نوع گلیم تنها گلیمی در جهان است که به صورت متقارن و گره دار بافته می شود. گلیم شیرکی پیچ بر خلاف جاجیم یا مثلاً گلیم شاهسون دو رو نیست و بیشتر به عنوان زیرانداز استفاده می شود. در حالی که آن هایی که دو رو هستند معمولاً از بافتی سبک تر برخوردارند تا از آن ها بتوانند به عنوان رو انداز و یا کیف و ... نیز استفاده کنند.

در مناطق عشایرنشین، از جمله سیرجان، همان بافندگانی که در گذشته قالی و سایر دستبافته عشایری و روستایی، مانند قالی، خُرچین، جوال، توبره، کشک دان، نمکدان و ...، بافته اند، در دهه های اخیر نیز همان طرح ها، نقش ها و رنگ ها را با همان تبخّر و دانش و حتی بهتر از قبل در بافت گلیم شیریکی پیچ و گلیم فرش صرف کرده اند.

با ثبت جهانی گلیم سیرجان در شورای جهانی صنایع دستی و راه یافتن این دستبافته ارزشمند به بازارهای جهانی و به تناسب توجه و حمایت ملی و بین المللی به چنین هنری، بیش از پیش ضرورت معرفی، نگهداری، ترویج این هنر ارزشمند را به همراه داشت.

اما در کنار این هنر گرانقدر ما در سیرجان، صنایع دستی متفاوتی که ریشه در تاریخ و گذشتگان ما دارند نیز وجود داشته و تا به امروز نیز کما بیش در گوشه و کنار این شهر آنها را می بینیم.

مثلاً صنعت تراش سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی که این هنر ریشه در دل مردمان دوران ما قبل از تاریخ داشته و از معدود هنر هایی محسوب می شده که از همان ابتدا به کمک انسان آمده و بشر نیز با ساخت میکرو لیت های مختلف توانست زندگی خود را بهتر و آسان تر کند و با گذشت زمان استفاده از سنگ های مختلف جایگاه خاص و ویژه ای را در میان زندگی مردمان گرفت و این موضوع تا جایی پیش رفت که در دوران تاریخی و بعد از آن هر سلطان یک انگشتری از جنس سنگ های مرغوب که منقش به نیم رخ خودش بود در انگشت داشت و گاهاً از آن به عنوان مهر و امضای حکومتی اش استفاده میکرد و امروزه نیز این هنر والا جایگاه خاصی در زیورآلات مردان و زنان پیدا کرده و توانسته

